

Tiekartta työvoiman toimialoitteisen ja alueellisen saatavuuden varmistamiseksi - rakennettu ympäristö -toimialaryhmä

Aika	torstai 3.3.2022 klo 14.00 – 15.30
Paikka	Microsoft Teams -kokous
Osallistujat	Johanna Alatalo, TEM Tiia Brax, Kiinteistötyönantajat Kirsi Heinivirta, JOTPA Eero Janhonen, TEM Maiju Korhonen, Energiateollisuus Liisa Larja, TEM Pirjo Larm, TEM, sihteeri Toni Malmström, Rakennusliitto Sanna Nurminen, Ammattiliitto Pro Juho Peltonen, TEM Elina Pykkänen, TEM, puheenjohtaja Jari Räsänen, Sähköliitto Pia Selroos, Suomen Arkkitehtiliitto Jyrki Suihkonen, Ammattiliitto Pro
Estyneet	Antti Knuutila, Rakennusteollisuus Lauri Pakkanen, Rakennusteollisuus Hanna Säntti, TEM

Muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Elina Pykkänen avasi kokouksen ja kertoi, että tänään TEM esittelee analyyseja työvoimatilanteesta, kohtaannosta ja kannusteista.

2. TEM alustukset

Työmarkkinoiden kohtaanto ja työmarkkinadynamiikka, Liisa Larja

- Kohtaanto on heikentynyt, työvoimapula on pahentunut
- 39 % työttömistä on pitkäaikaistyöttömiä
- Työpaikat ovat nykyään pidempään avoimena
- Joka toinen työvoimaa etsinyt yritys on kokenut ongelmia rekrytoinnissa

- Työpaikan vaihtaminen on lisääntynyt
- Lomautusaalto näkyy työllisten siirtyminä työvoiman ulkopuolelle
- Siirtymät työttömyydestä työllisyyteen ovat kasvussa
- Kohtaannon heikentyminen ei ehkä ole tilapäistä, koska työttömyys näyttää rakenteellistuvan ("hystereesi")
- OECD vertailussa Suomessa on Ruotsia enemmän kohtaanto-ongelmia ja kysyntä painottuu vahvemmin korkeakoulutettuun työvoimaan
- Työvoiman liikkuvuus on Suomessa vähäisempää kuin muissa Pohjoismaissa
- Työmarkkinoiden kohtaantoon vaikuttavia makrotason tekijöitä ovat:
  - Työvoiman ikärakenne
  - Työmarkkinoiden polarisaatio
  - Suhdanneongelmat
  - Aluerakenne
  - Rakenteellisen työttömyyden merkitys

Kohtaanto-ongelmat työntekijä- ja työpaikkatasolla, Johanna Alatalo

- Kohtaanto-ongelmien mikrotasolla on sekä työpaikkaan että työntekijään liittyviä tekijöitä kuten työllistämisen kokonaiskustannus, palkka, etuudet, osaaminen, työttömyyden kesto, terveysongelmat, työajat ja -olot, johtaminen
- Kannustinongelmien mittareita ovat työttömyysloukku (kannattaako työttömän työllistyä) ja tuloloukku (kannattaako työssä olevan tehdä enemmän töitä tai pyrkiä saamaan parempaa palkkaa)
- Keskimäärin työllistymisveroaste Suomessa vuonna 2021 oli 69 %. Erot ovat melko suuria eri tyyppisissä kotitalouksissa (työttömyysetuudet, perhetyyppi jne).
- Suomessa työllistymisveroasteet keskimäärin eivät ole poikkeuksellisen korkeita, mutta suurimmalla osalla kuitenkin melko korkeita (pieni hajonta) → liittyy enemmän etuuksiin kuin verotukseen ja enemmän ansioturvaan kuin työmarkkinatukeen
- Työttömyysloukussa on merkittävä määrä työttömiä, mutta myös työllisiä
- Työttömyysloukussa on enemmän naisia kuin miehiä, ansiopäivärahaa ja työmarkkinatukea saavilla on osin erilaiset profiilit
- Korkeakoulutetun naisen kannusteet ovat hieman heikommat kuin ei-korkeakoulutetun miehen kannusteet
- Kannustintekijöillä on vaikutusta työllistymiseen, mutta yhtä lailla työllistymiseen vaikuttaa se, miten on kiinnittynyt työmarkkinoille
- Mitä enemmän työnhakijoilla on työllistymistä vaikeuttavia tekijöitä, sitä olenaisempaa on löytää erilaisia toisiaan tukevia keinoja työmarkkinoille kiinnittymiseen ja siellä pysymiseen. Kannusteiden ja tehokkaan työetsinnän keinot korostuvat, jos työllistymistä heikentäviä tekijöitä ei ole tai ne ovat vähäisiä.

Kooste kaikkien toimialojen työllisyydestä yhteensä, Juho Peltonen

- Suurimmat toimialaryhmät tällä luokittelulla ovat 2) Liiketoiminta ja hallinto sekä 6) Rakennettu ympäristö
- Työllisyyden kehitys on eriytynyttä toimialaryhmien välillä, suurin työllisyyden kasvu on sote-alalla
- Enintään perusasteen varassa olevien osuus työllisistä laskee Suomessa
- Uusimaa on täysin omassa kastissaan työllisten nettomuutossa muihin maakuntiin nähden, muista maakunnista ainoastaan Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi ovat muuttovoitollisia työllisten osalta
- Ulkomailta Suomeen muutetaan töihin etenkin rakennetun ympäristön toimialalle

Rakennettu ympäristö: työllisyys ja työvoiman alueellinen liikkuvuus, Juho Peltonen

- Toimialalla on paljon suuria ammattiryhmiä, joista suurimmat ovat usein työntekijätason ammateissa

- Toimialan työllisten osuus kaikesta työllisyydestä on pysynyt melko tasaisena 2010-luvulla
- Työllisyys on kasvanut suhteellisesti eniten Uudellamaalla
- Rakennetun ympäristön toimialaryhmän työllisten koulutusjakauma on hyvin eriytynyt: yhtäältä monissa ammateissa paljon enintään toisen asteen koulutuksen suorittaneita, toisaalta joissakin ammatissa tarvitaan korkea-asteen koulutusta
- Enintään perusasteen varassa olevien työllisten osuus on laskenut 2010-luvulla
- Uusimaa, Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi ovat suurimpia muuttovoittajia toimialalla

Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto toimialalla, Liisa Larja

- Rakennetun ympäristön alalla työvoiman kysyntä on kasvanut voimakkaasti (myös koronan läpi) ja on tällä hetkellä suurinta kaikista toimialaryhmistä
- Työvoiman kysyntä on pääasiassa vuokratyön lisääntymistä
- Työvoiman kysyntä vahvaa isoissa kaupungeissa. Lähialueilla tilanne ei ole yhtä tiukka. Kysyntä on pääasiassa kokoaikatyötä, minkä pitäisi tukea työvoiman liikkuvuuden mahdollisuuksia.
- Alan sisällä ammattien välillä on eroja → kohtaanto-ongelma-ammattit vs. tasapainoammattit
- Ilman hakuammattia on jopa 80 000 työnhakijaa, joissa on paljon nuoria ilman ammattiin pätevöittävää koulutusta. Voisiko työvoiman rekrytointia voisi kohdistaa tähän ryhmään?

Keskustelu

- jokainen ammattiryhmä tulee käsitellyksi jossain toimialaryhmässä
- vuokratyövoiman kysynnän kasvu on huolestuttavaa, koska siellä on vakituisia työsuhteita vain noin 9 % ja lisäksi työaika on vaihteleva
- kevytyrittäjyyteen on yrityksissä jopa painostusta
- arkkitehtejä ei kouluteta Suomessa riittävästi, joten kv-rekry on välttämätöntä
- arkkitehti-paikkoja ei useinkaan laiteta auki, koska tiedetään, että hakijoita ei tule, vaan rekrytoidaan suoraan verkostojen kautta
- saisiko tilaston vuokratyövoimasta ammattiryhmittäin → tehdään
- työttömistä 1/3 on suoraan rekrytointikelpoisia, 1/3 pitäisi ensin kouluttaa ja 1/3 ei kykene tekemään ko. ammatin tehtäviä
- rappareilla ja muurareilla on voimakas kausivaihtelu, koska on ulkotyötä
- työvoima liikkuu automaattisesti kasvukeskuksiin, siksi alueellinen kohtaanto ei ole ongelma

3. Seuraava kokous

Torstaina 17.3.2022 klo 9.00 – 10.30, jolloin keskitytään kohtaanto-ongelmaan liittyviin toimenpiteisiin. Kaikkien tulee miettiä jo etukäteen ehdotuksiaan, tarkempi ohjeistus tulee ensi viikolla.

4. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kaikkia keskusteleavasta ja hyvähenkisestä kokouksesta ja päätti kokouksen.